

EDUCATIEVE PROGRAMMA'S DE RUBRIC

(minimaal te behalen: 16 punten + de punten van de historische rubric)

0 punten

1 punt

2 punten

Min.
score:

Totaal

**HISTORISCHE
VAARDIGHEDEN**

Minimaal aantal te behalen punten in RUBRIC Historische vaardigheden (zie ommezijde):
PO bovenbouw 3 punten, VO onderbouw vmbo 6 punten, VO onderbouw havo/vwo 9 punten

ALGEMEEN

aansluiting curriculum	Het is onduidelijk of het programma aansluit bij de doelgroep of deze sluit niet aan.	Er wordt vermeld dat het programma aansluit bij een of meer kerndoelen, maar niet bij welke.	Het programma sluit aan bij een of meerdere kerndoelen.	2	
voorbereidings- en verwerkingsles	Er is geen voorbereiding of verwerking van het programma in de klas.	Er zijn algemeen verwoorde lessuggesties.	Een uitgewerkte voorbereidings- en verwerkingsles wordt aan de scholen aangeboden.	0	

INHOUD

context	De inhoud van het programma wordt niet in een betekenisvolle context geplaatst.	De inhoud van het programma wordt slechts beperkt in een betekenisvolle context geplaatst.	De inhoud van het programma wordt in een betekenisvolle context geplaatst.	2	
inclusiviteit	Het programma houdt geen rekening met verschillende achtergronden van leerlingen.	Het programma houdt beperkt rekening met verschillende achtergronden van leerlingen.	Het programma houdt zo veel als mogelijk rekening met verschillende achtergronden van leerlingen.	1	
multi-perspectiviteit	In het programma komt overwegend één perspectief aan de orde.	In het programma komen verschillende perspectieven aan de orde, maar deze worden onevenwichtig of clichématig gepresenteerd.	In het programma komen meerdere perspectieven op een doordachte en evenwichtige manier aan bod.	1	
brongebruik	Er wordt geen gebruik gemaakt van authentieke bronnen of replica's.	Er wordt gebruik gemaakt van enkele authentieke bronnen of replica's.	Er wordt gebruik gemaakt van verschillende authentieke bronnen of replica's die meerdere kanten belichten.	1	
oral history	Er wordt geen gebruik gemaakt van (persoonlijke) verhalen.	Er wordt gebruik gemaakt van enkele (persoonlijke) verhalen.	Er wordt gebruik gemaakt van verschillende (persoonlijke) verhalen die meerdere kanten belichten.	1	
referentiekader *	Het programma draagt nauwelijks bij aan het ontwikkelen van een van de punten van het referentiekader.	Het programma draagt bij aan het ontwikkelen van een of meerdere punten van het referentiekader.	Het programma draagt bij aan het ontwikkelen van meerdere punten van het referentiekader en verbindt deze met elkaar.	1	
historische afstand & beleven	Er is geen evenwicht tussen historische afstand en beleven.	Er is een evenwicht tussen historische afstand en beleven, maar hierop wordt niet gereflecteerd.	Er is een evenwicht tussen historische afstand en beleven en hierop wordt gereflecteerd met de leerlingen.	1	

DIDACTIEK

introductie	Er is geen duidelijke introductie door een medewerker.	Er is een duidelijke introductie, maar hierin wordt geen voorkennis gecheckt.	De introductie is duidelijk en checkt voorkennis van de leerlingen.	1	
expertise begeleider	Het is onduidelijk of begeleiders algemene, didactische of inhoudelijke competenties hebben opgedaan, dit wordt niet bijgehouden. Opleiding behelst maximaal het meelopen met activiteiten.	Begeleiders hebben algemene, didactische of inhoudelijke competenties opgedaan via een enkele training, meelopen of in de praktijk. Er is geen opleidingsplan.	Begeleiders hebben zowel algemene, didactische als inhoudelijke competenties opgedaan via een opleidingsplan, bestaand uit bv. training, professionele leergemeenschappen, meelopen, observaties of evaluaties.	1	
werkvormen	Er is geen/weinig variatie in werkvormen.	Er is veel variatie in werkvormen.	Er wordt naar de groep gekeken en daar worden de werkvormen op aangepast.	1	
ruimte voor interactie	De leerlingen worden niet gestimuleerd om vragen te stellen.	De leerlingen worden weinig gestimuleerd om vragen te stellen.	De leerlingen worden actief gestimuleerd om vragen te stellen.	2	
afsluiting	Het programma heeft geen duidelijke afsluiting en er is geen ruimte voor inbreng van leerlingen.	Het programma heeft een duidelijke afsluiting, maar er is hierbij beperkt ruimte voor inbreng van leerlingen.	Het programma heeft een duidelijke afsluiting met ruimte voor inbreng van leerlingen en voor reflectie op het programma.	1	

0 punten

1 punt

2 punten

Tijdsbesef	De leerling: - ordent geen gebeurtenissen, verschijnselen, ontwikkelingen en personen uit de geschiedenis met behulp van een tijdsbalk.	De leerling: - ordent gebeurtenissen, verschijnselen, ontwikkelingen en personen uit de geschiedenis met behulp van een tijdsbalk.	De leerling: - ordent gebeurtenissen, verschijnselen, ontwikkelingen en personen uit de geschiedenis met behulp van een tijdsbalk; - gebruikt daarbij de aanduidingen van tijd en tijdsindeling: jaren, eeuwen, tijdvakken, perioden en jaartelling.
Causaliteit	De leerling: - houdt er geen rekening mee dat bij historische verklaringen meestal sprake is van meerdere oorzaken en gevolgen.	De leerling: - houdt er rekening mee dat er bij historische verklaringen meestal sprake is van meerdere oorzaken en gevolgen.	De leerling: - houdt er rekening mee dat er bij historische verklaringen meestal sprake is van meerdere oorzaken en gevolgen; - maakt daarbij onderscheid tussen aanleiding en oorzaak en/of belangrijke en onbelangrijke gevolgen.
Continuïteit & verandering	De leerling: - vergelijkt geen historische en hedendaagse situaties met elkaar en onderscheidt niet wat veranderd is en wat hetzelfde is gebleven.	De leerling: - vergelijkt historische en hedendaagse situaties met elkaar en onderscheidt wat veranderd is en wat hetzelfde is gebleven.	De leerling: - vergelijkt situaties van voor en tijdens WO2 met elkaar en met het heden en onderscheidt wat veranderd is en wat hetzelfde is gebleven.
Standplaatsgebondenheid	De leerling: - beseft niet dat menselijk gedrag (denken en doen) mede bepaald wordt door opvattingen (normen en waarden) in een bepaalde tijd en op een bepaalde plaats.	De leerling: - beseft dat menselijk gedrag (denken en doen) mede bepaald wordt door opvattingen (normen en waarden) in een bepaalde tijd en op een bepaalde plaats.	De leerling: - verklaart menselijk gedrag (denken en doen) in het verleden en houdt daarbij rekening met opvattingen, waarden en motieven van mensen in het verleden en het heden; - houdt er rekening mee dat mensen in andere tijden niet over dezelfde kennis konden beschikken als wij nu.
Bron & vraagstelling	De leerling: - selecteert geen passende informatie uit bronnen en beoordeelt die niet met het oog op betrouwbaarheid voor een historische vraagstelling.	De leerling: - selecteert uit bronnen passende informatie en beoordeelt die met het oog op betrouwbaarheid voor een historische vraagstelling.	De leerling: - formuleert zelfstandig vragen gericht op historisch onderzoek aan de hand van voorgelegde bronnen en beoordeelt bronnen met het oog op betrouwbaarheid.
Betekenis geven aan & oordelen over	De leerling: - herkent de betekenis van historische gebeurtenissen voor het heden niet.	De leerling: - herkent de betekenis van historische gebeurtenissen voor het heden.	De leerling: - herkent de betekenis van historische gebeurtenissen, verschijnselen en ontwikkelingen voor het heden; - houdt er bij het betekenis geven aan heden en verleden rekening mee dat gedrag en ideeën van mensen door tijd, situatie en achtergrond worden bepaald.

Gebaseerd op: Leerdoelenkaart Geschiedenis - vaardigheden - SLO

* Referentiekader Tweede Wereldoorlog

Het referentiekader geeft de volgende acht in samenhang onderscheidende kenmerken met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog in het curriculum: De botsing van ideologieën; De wereldwijde schaal van het conflict; Het alomvattende karakter van het conflict; De systematische uitsluiting, terreur en genocide; De ondermijning van de rechtstaat en de bezetting van het eigen grondgebied; De herschikking van de wereldkaart en de dekolonisatie; De internationale samenwerking na WOII; WOII als cultureel maatschappelijk verschijnsel. Bron: <http://downloads.slo.nl/Repository/de-tweede-wereldoorlog-in-het-curriculum.pdf>

Uitleg rubric

Deze rubric (scoringsmatrix) is een hulpmiddel dat ingezet kan worden bij het ontwikkelen, beoordelen en verbeteren van educatieve programma's in WO2 musea. De punten zijn indicatoren die aangeven wat al goed gaat en wat nog beter kan. Werken met deze rubric is nuttig bij het ontwikkelen van producten, om een museumles te verbeteren of het handelen van educatief medewerkers naar een hoger niveau te tillen. Ook kan het gebruikt worden als instrument voor intervisie binnen en tussen musea en herinneringscentra.

Werkwijze

Elk criterium is ingedeeld in drie schalen, met daarbij een scoring oplopend van nul tot twee punten. Bij elke schaal staat aangegeven waaraan voldaan moet worden om het aantal punten te verkrijgen. In de laatste kolom kan het aantal verkregen punten opgeschreven worden. Het is niet de bedoeling om op elk criterium te scoren, maar alleen op die criteria die van belang zijn voor het onderwerp en het doel van de museumles. De enige verplichte categorie betreft de historische vaardigheden. Hiervoor is een aparte rubric gemaakt. Deze rubric is gericht op wat de leerlingen moeten kennen en kunnen. In deze rubric is het afhankelijk van het

niveau van de leerlingen wat de minimaal aantal te behalen punten zijn: voor PO bovenbouw 3 punten, VO onderbouw vmbo 6 punten en VO onderbouw havo/vwo 9 punten.

Het toekennen van punten is vaak een grijs gebied. Soms is het moeilijk om te zien of iets wel of niet in de goede schaal zit. Het is goed om de scoring samen met een of meer collega's te doen en te bespreken. Juist het gesprek hierover verheldert onderliggende doelstellingen, aannames en beperkingen. Een rubric is nooit perfect. Het periodiek evalueren en bijstellen van de rubric zelf hoort tot het streven naar kwaliteitsverbetering.

Samenstelling

Deze rubric is tot stand gekomen door gesprekken, expertmeetings, het bestuderen van literatuur en het bezoeken van (partner)musea gedurende twee jaar. Door de KwaliteitsImpuls Educatie van Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45 zijn veertien musea bezig geweest met de kwaliteit binnen de domeinen vrijwilligers, onderwijs en tentoonstelling en de vraag hoe deze kwaliteit te borgen. Deze rubric is ontwikkeld door de werkgroep Onderwijs.